

Múlt év decemberében, életének 90-edik évében hunyt el lapunk nyugalmazott főszerkesztője, Bakos Tibor. Negyven éve került a laphoz, munkatársak nemzedéke tanult tőle.

1996. november, az Eötvös verseny eredményhirdetése. A díjat Bakos Tibor, a 70 évvel azelőtti nyertes adta át Tóth Gábor Zsoltnak.

Bakos Tibor 1909. június 8-án született Szegeden, 1926-ban, 17 évesen érettségizett Szombathelyen a reáliskolában. Érettségi után felvételt nyert a Pázmány Péter Tudományegyetemen matematika–fizika tanári szakra, majd a budapesti Eötvös Collegium tagja lett. Még ez év őszén első díjat nyert az Eötvös-versenyen matematikából és a Károly Ireneus versenyen fizikából.

Egyetemista korában már dolgozott a Faragó László által szerkesztett Középiskolai Matematikai és Fizikai Lapokban.

Az egyetem elvégzése után Sátoraljaújhelyen, Pécsen, Szombathelyen tanított, majd Szegedre került a Baross Gábor Gimnáziumba, miközben tanított a Pedagógiai Főiskolán is. 1942-ben a zombori gimnázium helyettes igazgatója lett. A II. Világháború alatt fogságba esett, de szerencsére hamarosan újra visszatért Szegedre, és ismét a Baross Gábor Gimnáziumban tanított. 1950-ben a szegedi Bolyai János intézetnek lett az adjunktusa. Ekkor Kalmár László professzor úrral dolgozott együtt. Később sokat mesélt ottani tanítási élményeiről.

Szegedről hívta el a Bolyai János Matematikai Társulat nevében Surányi János az általa 1947-ben újra elindított Középiskolai Matematikai Lapok felelős szerkesztőjének. 1958-tól 1974-ig, nyugdíjaztatásáig volt a lap felelős szerkesztője. Ez azonban nem jelentette azt, hogy ekkor megszakadt kapcsolata a lappal. Élete végéig aktív tagja volt a matematika szerkesztőbizottságnak.

Bakos Tibornak a szerkesztőség nem munkahelye, hanem otthona, tevékenységeinek középpontja, élettere volt. A lapszerkesztés pedig nem munkát, hanem örömet, gyönyörűséget jelentett számára. Nagy gondot fordított a lap külső megjelenítésére, a szép ábrákra, de számára a tartalom volt az igazi. A matematikai feladatokat izlelgette, pátyolgatta. Kereste a feladatok szépségét, a témák összefüggéseit. Ilyen irányú meditációiból mindig született egy cikk: Megjegyzés a ... számú feladathoz; vagy egy új feladat a pontverseny számára. Különösen ügyelt a feladatszövegek megfogalmazására, a magyar nyelv szabatos, igényes használatára. Állandóan lépést tartott a helyesírási szabályok változásával. Kedvelte a rádió anyanyelvi műsorait, Lőrincze Lajos, Grétsy László sorozatait, s az ott hallottakat alkalmazta a feladatok szövegének megfogalmazásakor is.

Igazi polihisztor volt. Tudta a földrajzot, történelmet, de kedvence a kristálytan és a csillagászat volt. Örült, ha sikerült egy-egy ilyen témájú feladatot kitűznie.

Sokan ismerték, szerették és becsülték. Nemcsak azért, mert élete során sok helyen megfordult, de azért is, mert szerkesztői munkája mellett számos versenybizottságnak volt tagja, köztük az Arany Dániel, OKTV, Kürschák József versenyeknek. Soha nem hiányzott a megbeszélésekről, és mindig vitt oda is feladatjavaslatot. Aktív tagja volt a Bolyai János Matematikai Társulat választmányának. Mindig ott volt a versenyeredmények ismertetésénél, a díjak kiosztásánál, hogy személyesen is találkozzon a diákokkal. A szerkesztőségbe belátogatókkal szívesen beszélgetett, rámutatva a hibákra, amelyeket egy-egy feladatmegoldás során követtek el.

Amikor 1974-ben nyugdíjba ment, én vettem át tőle a lap szerkesztését. Szerencsére nyugdíjbavonulása nem jelentett számára visszavonulást, még 17 évig dolgoztunk együtt. Szerkesztőként mindent tőle tanultam: a technikai részleteket, hogy hány centiméter anyag fér be egy lapba, hogyan kell elhelyezni az ábrákat, milyen betűtípust kell használni, mi az ami széppé teszi a lap külső megjelenését, de természetesen továbbra is a tartalom volt számára a fontosabb. Most sem maradtak el a feladatokhoz fűzött megjegyzései. Amikor nem volt ott a szerkesztőségben, akkor is sokszor „hallottam” kicsit indulatos, de mindig jószándékú megjegyzéseit (böstörködéseit – ahogy Ő mondta) a pongyolaság, pontatlanság, értelmetlenség ellen. Ilyenkor mindig hosszas fejtegetésbe kezdett kifogásainak igazolására, pedig anélkül is elhittük neki.

Megemlíthetném, hogy hány kitüntetést, elismerést kapott (mert kapott), de nem teszem. Soha nem szerette, ha dicsérik, elismerik; ilyenkor mindig az volt a válasza: csak azt tettem, ami kötelességem. Szerény ember volt a szó igazi értelmében.

Néhány hónap óta, amikor a betegség első jelei mutatkoztak, már nélkülöznünk kellett személyes jelenlétét. Már nem járt be a szerkesztőségbe, de a feladatjavaslatokat elolvasta, és megjegyzéseit eljuttatta hozzánk még halála előtt néhány nappal is. Hiányoltuk, de tudtuk, hogy munkánkat változatlanul figyeli. A matematika iránti hűsége pedig abban nyilvánult meg, hogy kedvenc témakörével, a bűvös négyzetek tanulmányozásával töltötte napjait. Ahogy ő mondta, még hadifogsága idején ez volt számára a „bűfejtő narkotikum”. Ez a szenvedélye egész életén át elkísérte. Nemcsak elolvasott minden hozzáférhető irodalmat ebből a témából, de maga is gyártotta az érdekesnél érdekesebb bűvös négyzeteket, gyűjtötte a szabályokat. Ennek részeredményeként jelent meg 1998. novemberében a *Ki tud többet a bűvös négyzetekről?* című könyve a KöMaL kiadványaként, az Eötvös Társulat (és a Bakos család tagjainak) támogatásával. Nagy öröm számunkra, hogy a megjelent könyvet még láthatta. Ez alkalommal számos barátja, kollégája kereste fel, akiknek dedikálta is a könyvét.

A betegség lassan levette a lábáról. Míg szellemi frissességét végig megőrizte, fizikai ereje lassan elfogyott. Szerénységére jellemző, hogy utolsó kívánságai közt volt az, hogy ne rendezzenek számára hivatalos temetést, a gyászszertartásnál csak családja, rokonai legyenek ott.

Így búcsúzunk most tőle. Köszönjük, hogy köztünk volt, tanított minket nemcsak szakmailag, de élete példájával. Tanított emberségre, a munka szeretetére, szerénységre. Elment, de itt van köztünk, még mondogatjuk intelmeit, megjegyzéseit, és megpróbáljuk továbbadni a következő generációnak.

S mi, akik csak így emlegettük, „Tibi bácsi”, búcsúzunk, de nem felejtjük.

Emléke köztünk marad!

A szerkesztőség munkatársai nevében **Fried Ervinné**